

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díjak:		A társulat minden rendű tagjai	A lap szellemi részét illető cikkeket a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztári, — az esetleges reklamációk pedig kiadóhivatának küldendők.
Egészévre — — — — —	8 kor.	a lapot tagdíjaikért kapják.	
Félévre — — — — —	4 „	—	
Negyedévre — — — — —	2 „	Kéziratokat nem adunk vissza.	

Empleománia.

Ez az idegen szó korunkban és különösen hazánkban falkapott mániát, a hivatalnajsztát jelenti, mely mind szélesebb rétegekben terjed és társadalmunkat nemsokára kormányzó bürokratakra és kormányzotokra osztja.

A rendek és karok, diéták boldogult idejében semmit sem tudtak róla. Kevés volt a hivatal, a mi volt, tiszteletbeli, mint Angliában máig. De a parlamentáris alkotmányforma behozatalával s a jobbágyosság felszabadításával a tönkrement középnemesség hivatali nemesség lett, mely most özönével ellepi a megyei s forgalmi hivatalokat, miniszteriumokat és képviselői állásokat, mert hisz ezek is 3000 frt fizetést huzó hivatalnokok lettek, avval a különbséggel, hogy törvényt gyártanak, meg párbajoskodnak.

Iskoláink majdnem kizárólag aethetizálnak s mióta Csáky gróf a reáliskolákba is behozta a latin nyelvet, a kereskedelmi iskolák meg „érettségi vizsgálatot“ tesznek, a reálistákból jogászok, papok s a polgári megkeresik iskolák növendékeiből kisebb tisztviselők lesznek.

De még a kiszolgált baka is röstel dolgozni, s ha két posztó csillaggal hagyta el a kaszárnya életet, vasutnál, postánál, raktároknál, fogházakban stb. keres hivatalt.

Trefort és Wlassics még a nők hivatali alkalmazását is megkönnyítették, hogy eleget tegyenek egy liberális hóbortnak, a germán ultráknál kisarjadosított feminizmusz vak lármájának — szóval ma már mindenki hivatal után néz, önjerejére, tehetségeire senki sem akar támaszkodni.

Innen a panasz, hogy fogy a jellem s nő az alkalmazkodás; hogy tisztán kulturális vagy egészségi intézmények p. o. iskolák, főorvosi állások, plebániák hivatali irkafirkákkal kizoztatnak. Innen az ipar pangásáról, mondhatni elnyomorodásáról hangoztatott felszólalások. Uram Istenem, hogyan virágozzék az ipar,

mikor az iparos fiából prokátor, a kereskedő fiából hivatalnok lesz s a tanuló iparosokat a falvakban kell keresni; mikor 3 frtért bárki megszerezheti az iparjogot, akár tud hozzá, akár nem; mikor a céhek még templomi zászlójukat is eldobták maguktól, általános ipartestületekbe olvadtak, a melyek polgári kaszinókat stb. effélet tartanak s azokban inkább forgatják a kártyát, sörös poharakat, minthogy egyes iparágak ügyeit meghánynák, megbeszelnék.

Az empleomania még azokba az ipartestületi kaszinókba is beütött. Van elnök, alelnök, néha igazgató, háznagy (!), fizetési szolgálta stb. stb.

Már pedig az iparosnak csupán egyre van szükség: munkásoktól zajos műhelyre. Erre kellene minden iparosnak törekedni, amint nem az a jó gymn. direktor, kinek mintaszerűen berendezett irodája és ezrekre menő iktató számu elexpediált ügyirata van, hanem ki jól tud dirigálni, összhangban tudja tartani a rendelkezésére álló tanítóerők működését. Nem kért patentet állításainak igazságához, nem hivatali főnök, hanem jó pedagógus és kitünő, mondjuk legkitünőbb kollega a tanításban s a tanítás vezetésében.

De mikor belőle is hivatalnokot csináltak s a rang és fizetési osztályok hivatali létráján föl nem kapaszkodik az a bíró, középiskolai direktor, ki a tanításban — illetve helyes ítékezésben — nem az elvégzett akták számában keresi a dicsőséget.

Sőt legújában a hadseregbe is belekapott az empleomania ragálya. A katonatisztek, őrnagyok a sok irka-firka és kimutatás miatt panaszkodnak, melyekkel a központi kormány őket elhalmozza. Fontosabb ott is a tinta-özön, mint a vérontás és hősi cselekedet. Kirajzolt mappa, mint helyszíni tudás. Szóval csöppet sem kell csodálkoznunk, hogy annyi a mániakus ember manapság, mikor a sok mánia mellett az empleománia is szedi áldozatait.

Dr. Czirbusz Géza.

Minő eszközök segélyével lehet a vallásosságot és szorgalmat a gyermekek szívében biztosítani. *)

Irta: *Kolumbán Ágoston* tanító.

„Féjétek az Istent, híven dolgozzatok :
S az ég áldásában úgy lesztek gazdagok!”
Tompa Mihály.

Vallásosság és szorgalom két olyan nemes tulajdonság, helyesebben erény, melyek az embert Isten előtt kedvesse, embertársai előtt pedig becsültté teszik.

Tekintsünk szét, hol találunk igazi boldogságot? Úgye-bár abban a családban, azon községben, hol az Isten félelme a szorgalommal karöltve jár? Igen, látunk családokat, melyeknek minden tagja vasár- és ünnepnapokon a templomban dicséri az Istent és a hét munkanapján hangyaszorgalommal végzi napi teendőit. Látunk községeket, melyeknek aprajánagyja az arra rendelt időben egy szívvel lélekkel dicséri az Urat, a hét munkanapján pedig még módjára lépik el a mezőt, rétet avagy műhelyt és fáradságos munkával gyűjtögetik össze az életfenntartásnak jékét, a miúdeanapi kenyeret.

Az ilyen család avagy község lakói között lehet fel-találni az igazi boldogságot; ezekről mondja a közmondás: „van mit aprítani a tejbé”.

Fájdalom, vannak családok, községek, melyeknek tagjai e nemes erények egyikét vagy másikat, avagy mind a kettőt nélkülözik. Elszomorodik az ember szíve, midőn lát családokat, melyeknek tagjait a semmittevés utálatos bűne nem egyszer — tekintélyes vagyonból a koldusbothoz vezeti. S ha társadalmunk e páriának szívéből az Isten félelme, vagy is a vallásosság is kihalt, mi következik? Korunk legretentesebb betegsége, az öngyilkosság. Figyeljük meg ma-nap-ság a hírlapoknak fájdalom legálándóbb és változatosabb öngyilkossági rovatait; gondolkodjunk a katasztrófát előidéző okok felett, mit az életrajzi adatokból könnyű kitalálni: s csakhamar meggyőződünk, hogy az öngyilkosok legnagyobb része pazar, munkakerülő vállalatlan, rest ember volt.

Vegyük pl. a váltóhamisítót; munkás, szorgalmas ember képes-e ezt tenni? Igen a rest, beuye, kártyás, de a szorgalmas nem, mert a munkájával mindig képes megsze-rezni annyit, mennyi az élet fenntartásához szükséges. Meg aztán a vallásos embert ráviszi-e a lelkismerete, hogy váltót hamisítván embertársát megcsalja, megkárosítsa, meglopja? Oh nem! hisz a vallásos ember tudatában van annak, hogy ha csal, lop, bünt követ el s ezzel az Istent bántja.

Avagy az a sikkasztó, ki annyira elvetemült, hogy képes az árvaságra jutott gyermekek keservesen megtakarított filléreit ellopni, hogy saját nagyüri szenvedélyeit azzal kielégitse, hisz hogy van Isten, ki mindent lát és a gonoszt megbünteti? Van-e benne a felebaráti szeretetből egy szemernyi? Van az ilyennek szívében vallásos érzelem? Ez is azt tekinti föladataul, hogy kedvező esetben munka és gond-nélküli életet biztosítson magának, el lévén készülve arra, hogy ha gaztette napfényre jön, az életet dobja el magától.

Ne bigyjük, hogy azok a családirtó apák vallásos nevelésben részesültek volna, vagy szeretnék a dolgot! Koránt sem. Ezek mind a könnyű életmódhoz voltak szokva s mi-
kor a család fenntartása fokozottabb munkát követel — nem lévőn hitők — kétségbe esnek és a legvégsőre határozzák el magukat.

Hogy mily megmérhetlen károk, veszteségek származ-nak a vállalatlanság és restség okozta gyilkosság és öngyil-kosságok által úgy az egyesekre, mint az egész hazára, azt itt fejtegetni nem kívánom, csak annyit mondok, hogy az Isten ovis drága magyar hazánkat e végzetessé vál-ható és mindig csak a vallásosság és szorgalom hiá-nyából származó veszedelmes kórnak tovább terjedésétől,

*) A kis-kukullóvármegyei ált. tanító-egyesület erzsébetvárosi járásköre jelen munkát, az Avédik Lukács erzsébetvárosi esperes-ple-bános által kitűzött 20 korona pályadíjjal jutalmazta.

Ne esodálkozzunk tehát, ha állam, társadalom és feleke-zetek kezét fogva iparkodnak korunk e rákfenéjét kiirtani. S vajjon hogyan, mi módon? Nevelés által; még pedig úgy, hogy vallásos, szorgalmas honfiakat iparkodnak nevelni, hogy ezek munkásságuk által képesek legyenek ön-magukat és családjukat fenntartani s az esetleg bekö-vetkező csapások elviselésére elég hittel bírjanak, ille-tőleg az élet küzdelmeiben kétségbe ne essenek. S vajjon e nevelésre kik vannak első sorban hivatva? Ugy-e bár a család és iskola? De mert a család ebbeli föladatát részben vagy egészen elhanyagolja, az iskolának kell a mulasztást helyre pótolni. Már most azt kérdezem: ki az iskola? Az iskola én vagyok, teled szerényen a tanító. Ki nevel téled a mi édes magyar hazánknak vallásos és szorgalmas polgárok? Első sorban a tanító. Ha már a tanítónak ily fontos és hazánk boldogítására annyira nélkülözhetetlen feladat van a kezébe letéve, okvetlenül szükséges ismerie azon eszközöket, melyeknek segélyével e nem kevés nehézséggel járó nevelő eljárást a megoldás révpartjához vezetheti.

Igaz, hogy a vallási érzelem fejlesztése a kedély vagy szívképzés körébe, a szorgalom ápolása pedig az akarat ne-mesítése körébe tartozik; de mert mint a feljebbiekből lát-tuk, annyira nélkülözhetetlen a kettőnek karöltve való fej-lesztése, hogy egyik vagy másik nélkül nem is lehet tö-kéletes embereket nevelni, mert hiába valaki vallásos, ha nem dolgozik, nincs mit egyéik, viszont „Hasztalan az ember iparkodása, ha nem járul hozzá Isten áldása.” Épen azért én e két nemes erény fejlesztésének eszközeit levetőleg kar-öltve fogom tárgyalni.

Tudjuk azt, hogy minden jóra s így a vallásosságra és szorgalomra is nevelni kell a gyermeket; már pedig a ne-velésnek a bölcsenél kell kezdődnie. Mivel azonban a szülők vagy nem képesek erre, vagy ha képesek volnának is, el-hanyagolják, a tanító van hivatva már a gyermeket úgy ne-velni, hogy azok, mikor családapák, családanyák lesznek, e fontos szülői kötelességöknek eleget tegyenek. E végből a tanítónak első dolga arról tájékozni magát, hogy tanítványai milyen családi nevelésben részesültek. Ha a szülők, különö-sen az anya, vallásosak, szorgalmasak, akkor a gyermek is ily irányú nevelésben részesült, mit ha kiismertünk, foly-tatnunk is kell gondosan lenyelve a netán mutatkozó vad hajtásokat. Ha pedig rossz volt a családi nevelés, akkor a tanítónak más, helyesebb alapot kell leraknia, melyre aztán biztosan építhet.

Hogy a tanító e nevelési alapfeltételeknek sikeresen megfelelhessen, nem mondom, hogy nélkülözhetetlen, de a megoldás kevés fáradságot igénylő és eredményes keresztül vitelre okvetlenül szükséges, hogy a mennyire lehetséges, a szülők családi életét tanulmányozza, mert így már előre tájékozva lehet a további teendők felől. Szükséges ezért:

1. Hogy a tanító a szó szoros értelmében a nép em-berre legyen és a szülők bizalmát, szeretetét bírja. Ez egy oly eszköz, mely módot nyújt a tanítónak arra, hogy a szü-lők családi életébe bepillanthasson, miáltal nemcsak a gyer-mekek családi neveléséről szerez meggyőződést, hanem tapin-tatos fellépésével a helytelen nevelést alkalmazó szülőket is a jó útra térítheti. A népszerű tanító, mire már nem egy példa van eddig — még a romlás útján levő községet is er-kölcsileg és anyagilag boldogítja teheri.

Epen ezért nemcsak falun, hanem városokban is elítél-endő az olyan tanító, ki mindig a nagyobb, magasabb ran-guak után szalad, gőgösen lenézvén az egyszerű és szegény-sűsű polgárokat, holott ez utóbbiak gyermekei képezik tanítványai zömét. Az ilyen tanító nem egyszer azon somorú tapasztalatra jut, hogy itt már megvetették, amott pedig csak tűrik s végre is kénytelen belátni ama székely közmondás igazságát, mely azt mondja: „Ne fuss olyan szekér után, mely úgy se vesz fel.” Ezzel nem azt mondom, hogy a tanító az őt megillető helyet a társadalomban el ne foglalja, sőt ellenkezőleg ezt követelem, csak azt bivatásból és nem emelkedni vágyásból kell ám tenni.

Azt még kevésbé tartom helyesnek, hogy az, ki a néptanító nevet viseli, az alábbi rétegek posványos utresztőjébe süllyedjen s e ma már — mondhatni — az összes társadalmi körök által elismert és tisztelt állást bepiszkolja; hanem óhajtom, hogy a nagy társadalom minden rétegében, melyből tanítványait kapja, szívesen látott vendég legyen, hol aztán helyes nevelési elveit a szülők szívébe, felhasználva minden alkalmat, belopni iparkodjék.

A bürokratikus tanító tudománya szintén holt kincs, mert azt a tanítói pályán értékesíteni nem lehet. E szerint sem a tolakodó, sem a magába zárkózott tanító jó nevelő nem lehet, hanem igen a tapintatosan népszerű tanító, ki nem csak vallásos és szorgalmas hazafiakat nevelhet, hanem a szülöket is az így irányu nevelés útjára vezérelheti.

2. Kell, hogy a tanító bírja tanítványai szeretetét és viszont ő is szeresse tanítványait. Igen, mert, ha a gyermek szereti tanítóját, bizalommal közeledik hozzá s mindent megtesz, hogy neki örömet szerezzen, mit a tanító viszont szeretettel igen előnyösen értékesíthet a vallásosság és szorgalomra való serkentésnél. A szeretet a legbathatósabb nevelési eszköz, hisz mi tette Pestalozzit az új kor pedagógiájának megalapítójává? Az, hogy keblét az emberiség iránti forró szeretet hevítette. Vegyünk példát, iparkodjunk az iskolát egy második családdá varázsolni, hol ne csak tanítunk, hanem neveljünk szeretettel s látni fogjuk, hogy tanítványaink a legszíntébb ragaszkodással viseltetnek irántunk s az iskola lesz az a hely, hol a gyermekek a legnagyobb örömmel tartózkodnak. Hány szülőtől lehet hallani: a tanító úr bizonyosan megbabonázta gyermekemet, mert alig várja, hogy az iskolába menjen. Így van ez jól, hisz ha a tanító erre képes, akkor hiszem, hogy mindennemű jó tulajdonságot s ezek közt a legfőbbeket: a vallásosságot és szorgalmat játszva fogja beoltani tanítványai szívébe.

3. A példa szintén egy oly általános nevelési eszköz, melyet itt is igen hasznosan lehet alkalmazni. A jó példa nemesít, a rossz példa elrettent s ha a tanító tudja e szabályt alkalmazni az iskolában és a gyakorlati életben, egy olyan eszközt bír, mely nehéz munkájának sikerét biztosítja; nagyon természetesen, hogy mindig neki kell elől járni a jó példával.

A közmondás azt tartja: „Az alma nem esik messze a fájától”, miből önként következik, hogy milyen a szülő, olyan a gyermek. Ha a szülő vallástalan, rest, csak ilyen példát ad gyermekeinek, már most még csak a kell, hogy ilyen legyen a tanító is, lesz aztán nevelés! Ily helyeken nőnek a munkakerülő földosztók, kik a mai társadalmi rend telforgatásában lelik örömlüket. Sok tanító nem is tudja, hogy akarata ellenére ő a legfőbb előmozdítója e társadalmi betegségnek; igen, mert mindig csak tanít és tanít, míg ugy tele tömi a gyermek fejét ismeretekkel, hogy az majd kireped, de a mire legnagyobb gondot kellett volna fordítania, a gyermek szívére és lelkét parlagon hagyja. Így keletkeznek a gyermekek elérhetlen vágyai, melyek kielégítést nem nyerhetvén bűné fájulnak. Az ilyen tanító egy gondolkodik; a vallástánítás a lelkész dolga, mit törődjem én vele? Ha utasítja is néha néha tanítványait a templom látogatására, ő maga arra felé se megy, vagy ha már okvetlenül mennie kell, akkor se mutat ajtatos viselkedésével jó példát. Az iskolában teljesíteni szokott imákon szereti jelen nem lenni, vagy ha ott is van, azt tehernek tartja, nem a kellő áhitattal végzi s alig várja végét.

Tanítása folyamán nem azt az elvet követi: keveset és jól, hanem mennél többet; igen mert fokes a könyv s azt végig kell gázolni, tehát kénytelen az ettől-eddig rendszert követni. Időt rabló értelmezés, magyarázás az ilyennél fölösleges munka, mert hisz ezáltal a gyermekek a tanulásban segítségére lenne s saját munkásságával még a gyermek szorgalmát is fejlesztene, szóval az ügy előmenetelére munkálna, már pedig ez szerinte fölösleges. Ime a modern tanító, kedves kartárak! Vajha mennél kevesebb volna, mert az ilyenek az ő ragadós rossz példájokkal nevelik a társadalom fekélyeit.

Arra, hogy vallásos, munkás embereket neveljünk, nem elég a hitoktató munkája, meg a gyermek önszorgalmára való támaszkodás; hanem szükséges, hogy mindkét tényezőnek segítségére legyünk nehéz munkájában, vagyis minden tanításunkat vallásos szellem lengje át s az iskolán kívül is jó példák által iparkodjunk úgy a szülők, mint a gyermekekre jótékonyan hatni. Ezt pedig tehetjük, ha az iskolában minden a vallásos érzelem fejlesztésére szolgáló alkalmat felhasználunk s valahányszor Istenről, az ő jóságáról, kegyelméről, szeretetéről beszélünk, azt az igazi meggyőződés hangján átérzve és vallásos ihlettel áthatva tegyük, hogy a gyermek lássa, hogy az ő tanítója, ki a jó Istenről oly meghatóan beszél, nem érez másképen. Az iskolán kívül pedig úgy cselekszik, hogy minden lépése megerősítse az iskolában követett módszert.

(Vége köv.)

T Á R C A

Türelem.

A balszerencse s bűn Adám korában
Frigyet kötének s tőlük származott
A gyötrelmek anyji szörnyetegje.
Halál, mely kőnyitől és jajsztóló hizik,
Erőszak, mely igába kényszeríti
Méltatlanul az embertársakat,
Beemlérlés, rágalom, mely mint a féreg
A becsületnek gyökerében dözsöl,
Az üldözés, mely mint az orrvadász
Önző s kegyetlenül tilosra les.
A testi kín, a mely a természetnek
Kérlelhetetlen törvényit nyögi:
Mindez s még annyi száz meg száz hasonló
Titáni dühbel tör az ember ellen.
Sztémorzsolódnék, mint malomkövön
A mag, ha én erőt nem öntenék
A végtelen szorongatott kebelbe.
Dús érdemim jutalmát akkor vettem,
Midőn az Isten-ember a tömeg
Kegyetlen gunyja közt súlyos keresztjét
Emelve engem használt fegyverül.
Annak, ki engemet érdemkeresztül
Szívébe' hordoz, legfőbb dísz adok.

Munkásság.

A tétlenség ördög párnája nyilván,
A munkásság a mennynek ajtaja.
Reggeltől estig ki nemesben fárad,
Imádja Istenét szüntelen az,
S nem ér rá, hogy szolgáljon ördögöt.
A rest egy lassan bomladó tetem,
Körülte bűn s nyomor bűzhödt köde;
A munkás izma, mint acél, rugékony,
S tüde az élet benne, mint a hajnal.
Ki megtanítja a henyélni vágyót,
Hogy a munkától kergesült tenyér
Szébb, mint a tétlenségnek rózsás ujjja,

S a nyugalom csak annak mézüzü,
Ki keserü munkát izlelt előbb:
Az emberem, s öljömbé kulcsolom
S nyílt homlokára sűrűn hintem az
Elismerésnek forró csókjait.

Tudás.

A földnek légkörén túl tör erőm
S bepillant a világok életébe.
Sikereim között a legdicsebb,
Hogy a korlátolt emberlény kezébe
Fegyvert adék, melylyel lenyitgzi sorra,
A természetnek zsarnoki erőit.
A ki tudatlan, csak kicsiny halom,
Az ismerettel fokról-fokra nő,
Domb, majd magas hegy, végül tellegek
Fölé emelkedő bére lesz belőle
S látása legtágasbra szélesül.
Dicso, ki embertől elérhető
Meredekeg föl bir küzdeni,
A ki tudást társítva élő bittel
Éltének alkonyáig hűn tanul
Es szellemének dús bányáiból
Mások közt gyakran osztja kincseit.

Szerénység.

Szüzi erény a nőt nem ékesíti szebben,
Mint a szerénység a dús érdeműt.
A kérkedők fejében nem találok
Aranyterhét érdemnek és tudásnak.
Minél némábbak, annál bangosabban
Beszélnek a derékről tettei.
Ibolyaként magányba rejtezik,
Am, illatától ittasul a légtér,
S az illattól tömjénezett bokorra
Száll zengeni a mézesajku szárnyas.

Fülöp Arpád.

Tavaszzsal.

*Minden fűszálka,
Minden madárka
Megérezte, hogy
Új élet járja.*

*Ebred a rét is,
Ébred az erdő,
Fujdogál kedves,
Balzsamos szellő.*

*Bogarak, lepkek
Repülnek, másznak.
Élede támad
Bokornak, fának.*

*Élet a völgyben,
Élet a béczen . . .
Mitől indult meg,
Tünődve kérdem?*

*A szeretettől:
Sugja a szellő,
Zengi madárka,
Zúgja az erdő . . .*

Tatai.

A gyermek őrzőangyala.

Éj vala, egyike a legszebb májusi éjjeleknek. Egyszerre csöndesen, zajtalanul egy angyal szállt alá a magas égből a földre, karjai közt kis gyermeket hozva, gyöngéden s szeretetteljesen szoritva azt kebléhez.

Nem messze ott a hegy alján fekszik egy ősrégi hatalmas kastély, a melynek nyitott ablakán belépődött az angyal s a ritka szépségű bölcsőbe helyezte kedves kis vendégét.

Evek jöttek és tüntek el a néma örökkévalóságban. És ime, egy más jó angyal egy testvérkét hozott a már megotthonosodott Bubinak.

Epen május elseje volt, midőn Bubika születése napjának ötödik évfordulóját ünnepelte. Tiszta, s ragyogó fényvel haladt a hold a milliónyi csillaggal pompázó égtolozaton; s szép, nagyon szép volt az éj, épen olyan, mint a minő ezelőtt öt évvel vala.

A születési nap évtordulóját ünneplő gyermek hófehér kis ágyában feküdt, de az álom semmiképen sem akarta karjaiba zárni.

Bántotta valami kis szivecskéjét. Folytonosan előtte állott az a jelenet, a midőn ma testvérkéje játék közben, a mai nap emlékére a nagymamától kapott szép lovára akart ülni, s ő nagy haragosan rákiabált, s nem engedte meg neki ezt az örömet. Most minduntan arra gondolt, hogy mily keservesen sirt szegény testvérkéje; s így hát nem birt elaludni.

„Ej mi“, gondola magában — „egy leányhoz nem illik, hogy lóra üljön, s még hozzá olyan vad lóra, mint a milyen az enyém“ s ezzel a fal felé fordult, hátha talán így elalszik.

Egyszerre azonban úgy tetszett neki, mintba kis zajt hallana ágya körül s az izgatottság és télelem biborszínnel árasztá el arcát.

A neszre figyelve kifelé fordult, s hát egy tündöklően szép angyalt pillantott meg ágya mellett, a ki feléje hajolt. Ez a Bubi őrzőangyala volt, épen az, aki öt ezelőtt öt évvel előben hozta le a földre. „Jer velem“ mondá az angyal lágyan csengő hangon, a milyennel csak az angyalok tudnak beszélni, s fölemelte a kis teremtést s szerető karjaiba zárva fölrepült vele, föl a magas ég felé.

Mind magasabbra s magasabbra szállva, elértek egy gyönyörű kertbe, ahol — a merre a szem csak ellát, minden virágzott és illatozott.

„Hát ez a sok-sok szép virág“ — kiáltá föl örömhangan a Bubika, tapsolva kis kacsóival — „mind a tiéd, jó angyalom?“

„Nem, édes gyermekem“ mondá az angyal — „egy sem az enyém ezeu sok szép, virág közül; s téged, édes kis gyermekem, ma azért hoztalak ide, hogy neked ezeket a fehér virágokat megmutassam és jelentőségükről fölvilágosítsalak. Es most hallgas reám!“

„A mikor az őrzőangyal egy kis gyermeket a földre visz, ugyanakkor, abban az órában, itten, Istennek a kertjé-

ben egy hófehér virág üti ki fejecskéjét; ez a virág vakítóan fehér és tiszta s a gyermekkel együtt nő és fejlődik, hová tovább szebbé s tündöklőbbé válva a mennyei fény sugárának özenétől.

„Ilyen lesz és marad a jó gyermeknek a virága; hanem az első bűn elkövetésénél elhomályosodik a szép virág hófehérsége, és sűrű ködfátyolként árnyék borul reá. És így minden bűnnel a virág bánatosabbá, sötétebbé lesz, a míg végre fekete foltok kezdenek mutatkozni eddigi szép fehérségén. Ha aztán a gyermek nem bánja meg bűnét, pedig a bűnháttal lelkének virága visszanyeri előbbi tiszta színét, és belőle vetkes, gonosz ember lesz, akkor lelkének a virága hervadásnak indul — s nemskára teljesen kivész; s ekkor végtelen bánatában örzőangyala is sirva hagyja el a szereucsefén halandót.

„És most tudd meg édes gyermekem, hogy mivel én a te örzőangyalod vagyok, minden este fölszállok tetőled, ide fel a magasba, ebbe a szép kertbe, hogy a te lelked virágát megtekintsem. S ó mily keserves a pillanat, a midőn azt nem találok többé szép hófehér színében.“

„Szeretett jó anygalkám, engedd meg, hogy lássam én is az én lelkem virágát“ mondá a gyermek esdeklő hangon; erre az angyal kezénél fogva őt, elvezeté virágjához. — De jaj Istenem! hogy megijedt a kis Bubi a virág láttára; hisz az nem volt tiszta hófehér; bizony, homály borítá el a szép színét s bár menyit is izyekezett a kicsike azt lefujni róla, még sem akart eltűnni.“

„O édes, drága anygalkám!“ mondá a gyermek „kérek szépen, mondd meg, mit vétettem én, hogy virágom ily sötétes színű?“ s elkéserevde tördelé kis kaesóit, s keservesen zokogott. „Hiszen,“ folytató könnyek közt a fiúcska „a reggeli és esti imáimat mindig elmondtam és tanulni is szeretek.“

„Igen, igen,“ mondá az angyal — „hanem mondd meg kis gyermekem, miért nem aludtál, a mikor én az ágyadhoz közeledtem? Látod nem volt tiszta a lelkiismereted, mert nem voltál jószívű egyetlen testvérkéddel szemben. Ez az első árnyék, ami a virágotat borítja és én látva a te nyughatatlanságodat, megkértem a jó Istent, hogy mutatbassam meg neked virágotat, hogy így megjavulj, nehogy kis virágod hervadásnak induljon.“

A kis gyermekre mélyen hatottak örzőangyala szavai, s egyszerre csak záporosóként folytak könnyei szép kis arcán végig.

De a jó örzőangyal most is bebizonyítá végtelen szeretetét; mert az aláhulló könnyecskéket kezével felfogta s megprecskelte velök a szomorú virágot, a mire ez azonnal visszakapta előbbi színét és fényét.

Most boldogan mosolygott a kis gyermek. Az örzőangyal ekkor újból szerető karjaiba zárta, s lefelé repült vele a szép kastélyba, s kis ágyába helyezé vissza.

„Mától kezdve légy szófogadó, jó gyermek, és ügyelj, nehogy virágotat újból elhomályosítsad,“ mondá szelíd hangon az angyal. — s a kis ágy felé hajolva csókot lehelt a Bubi homlokára és eltűnt.

De a gyermek nem volt képes elaludni; fölkel és zajtalan léptekkel kisebb nővére ágyához ment, s annak halálán felébe sügta; „Édes kis testvérkém, én ma rossz voltam teled szemben, de kérlek szépen, ne haragudjál többé, mert ha épen akarod, holnap egész nap játszhatol lovammal.“ Erre aztán megnyugodva kis ágyába ugrott s csendesen elszundikált.

Soha el nem felejtette a jó gyermek szeretett örzőangyala intelmét s valahányszor egy rossz szó akart ajkára kerülni, erőt véve magán visszafojtá azt, hiszen így gondolkozott magában: mily szomorú lenne az én jó örzőangyalom, ha estére újból homályba borulva leiné lelkem virágát.

És így teltek el újból évek egymásután. Az áprilisi nap utolsó, búcsú sugarait hinté a földre a magasba nyúló büszke hegyek mögül és a májusi első éj kezdődött.

Most is ép úgy, mint ezelőtt pár évvel csendesen szálott le a magasból egy angyal a szép kastély felé tartva, ahol nesztelenül belopódzott a nyitott ablakon át a kis gyermek szobájába. Egyenesen az ágyhoz ment, a melyben a súlyosan beteg Bubi fektült. A sok szenvedés nyomán sajátos fényvel kandikált elő már-már üvegesedni kezdő szeméből és forró lázban égő kis arcáról; ezen az arcon nem ült már a régi kedves mosoly, hanem a két száraz és szederjéskék ajak görcsösen húzódtott és kulcslódtott össze.

Egy csókot, utolsó nyomót az angyal a kis beteg homlokára, és a szép azurkék szemek lassan-lassan és örökre lecsukódtak; csendesen és nyugodtan aladt el a jó kis gyermek, hogy ezen a földön, soha-soha többé föl ne ébredjen.

Most az örzőangyala halálának volt a híröke s mint a béke angyala átvette tiszta ártatlan lelkét, magával vive azt a magas égbé.

Május első éjjelen, egy csillagos éjjen újból visszavitte magával a kis gyermek lelkét, mely ép oly tiszta és nemes vala, mint akkor, midőn évekkelt ezelőtt a földre hozta volt le.

És most egyenesen a földöntüli gyönyörű kertbe ment a gyermek lelkének a virágához, hogy azt leszakítsa; a virág hófehér s fényes volt. Aztán mind tovább és tovább haladt, egészen a menyországig.

Oda érve, a jó örzőangyal Isten szent trónjának lépcsőjé elé hejyezte a kis gyermek tiszta lelkének virágát. S ekkor a kis Bubi a többi angyalok sorához csatlakozott s belőle is egy szép s halhatatlan anygalka lett.

Fordította: Tóli.

KISEBB KÖZLEMENYEK.

Tanítói gyűlés Túrben.

Az alsófehérmegyei r. k. tanító-egyesület május 16-án Túrben tartotta tavaszi gyűlését. A tagok szép számmal gyűltek össze az elég kellemes fekvésű kuküllőmenti faluba. De a mi különös érdekességet kölcsönözött a gyűlésnek, az a hívek érdeklődése volt. Mire a szentmise után az iskolahelyiségébe visszatértünk, a község apraja-nagyja ünneplő ruhában várt bennünket, hogy tanuja legyen a mi munkálkodásunknak. Öröm volt nézni, mily áhítatos odaadással figyelet a gyűlésnek minden mozzanatára, noha egy-egy részéből nem sokat érthettek meg. Ezt a kitaró érdeklődést eléggé megmagyarázza az a körülmény, hogy Túrben mintegy tíz év óta nem járt egyesületünk.

A tárgysorozat első pontját Gál Miklós túri plebános tanítása tette, a ki a II. osztályos tanulókat a felebaráti szeretetről oktatta. Ertelmes és nyugodt oktatását az egyesület köszönetével jutalmazta. — Aztán Baka Antal túri tanító tanította a III. osztályosokat a kölcsönzéssel való kivonásra

A bíráló ezt a tanítást szintén sikerültnek jelentette ki. — *Péter János* gyfehérvári tanár az északamerikai Egyesült államok népoktatásügyéről tartott felolvasást, ismertette azokat az újabb eszméket, melyek Amerika ezen legjelentékenyebb államának tanítóságát mostanában foglalkoztatják. — A felolvasás után a múlt gyűlésen kitzűzött pályadíjak sorsa dőlt el. Püspök úr 60 korona és 30 koronát kegyeskedett vol: kitzűzni a következő tétel kidolgozására: „Az iskolai olvasmányokat minő mértékben és mily tanítói eljárással lehet értékesíteni a népiskolában az erkölcsi nevelés javára?“ A pályamunka némi hibákban leledzett, ezért a pályadíjnak csak felét ítélte oda a gyűlés a szerzőnek, Bakó Elek marosportusi tanítónak. A pályadíj másik felét az egyesület 30 koronára kiegészítve az említett tételnek újból való kidolgozására tűzte ki. Nsgs Imets F. Jákó kanonok és főesperes úr 10 koronát ajánlott volt fel pályadíjúl. A kitzűzött tétel ez volt: „A helyes olvasás, különösen az idegen ajkú tanulóknál. A nem magyar anyanyelvű tanuló miért mondja az anynyeset helyett a tárgyesetet s megtfordítva? Miért áll meg a tanuló az olvastatás közben a szó közepén? Minő módszerrel lehet ezeknek a hibáknak elejét venni?“ (A dolgozat terjedelme 1—2 iv lehet.) A tételt csak egy pályázó dolgozta ki, a díjat azonban a többféle foglalkozásban szenvedő munka nem nyerte meg. Ennélfogva a pályadíjat a nevezett tétel kidolgozására Imets kanonok úr újra kitzűzte. — Bálint György főgymn. tanár „Melyek azon módok és eszközök, melyekkel a tanító tanítványait a fecsegésről, hazugságról és tisztátalanságról leszoktathatja?“ címmel tüzött volt ki tételt az egyesület tagjai részére. A 10 kor. jutalmat Bakó Elek nyerte. A dolgozatok szakszerű megbirálásáért köszönet illeti *Szász Károly, Zlamál Agost és Vitos Menyhért* urakat. A pályaművekről írt jelentésekkel összefüggőleg Péter János egyesületi elnök 10 koronát ajánlott fel egy később szövegezendő tétel jutalmazására.

Az idültványok során határozattá vált, hogy az egyesület küldjön képviselőt a kath. tanítók kongresszusára. Az egyesület képviselőtére Szász Károly gyfehérvári tanító vállalkozott. Az egyesület belép az Eötvös-alap pártoló tagjainak sorába. Jövő gyűlést a folyó év őszén Maros-Portuson fogja tartani.

A gyűlés után úgy az egyesületi tagok, mint a helybeli és Balázstfalváról kirándult vendégek a plebániára gyűltek, a hol a köztisztelőben álló plebános magyaros szivességgel és vendégszeretettel látta el a társaságot. Így hát minden körülmény kedvezett a kedves összejövetelnek, melynek emlékei sokáig fognak élni bennünk!

Egy jelenvolt.

Tanítógyűlés Kézdi-Sárfalván.

A kézdi-orbai r. kath. tanító-egyesület folyó hó 2-án Sárfalván tartotta meg tavaszi rendes közgyűlését. Az egyesület tagjai — katolikus tanítókhöz méltóan — szentmisét hallgattak, melyet az ottani plebános végzett. Ezután egy bizottság küldetett ki a filia Szászfaluba, meghallgatni Selmeczy Erzsi tanítónő gyakorlati tanítását. A bizottság visszaérkezvén, a tanítót összes tagjai a Márton János sárfalvi tanító gyakorlati tanítását hallgatták meg. Előbbinek tanítása jelesen sikerültnek — utóbbinak pedig sikerültnek nyilvánít.

tatt. Erre következett az elnöki megnyitó. Elnök utalva az ébredő természetre, a tisztán katolikus egyesület minden tagját a mai liberális korban ébredésre hívja föl s kéri, hogy a vallás-erkölcsös nevelésben bármilyen parányi mulasztást követett volna is el egyik vagy másik kartárs azt a jövőben kétszeres erővel iparkodjék kipótolni, mert csak a vallás-erkölcsös nevelés képes a népet az erkölcsi súlyedés lejtőjén megállítani és Istenéhez visszavezetni. Együttal kéri az egyesület tagjait, hogy évről évre tekintsenek vissza végzett munkálkodásukra s ez által okuli, tanulni és a netáni mulasztást helyrepololni könnyebb leend. Az elnöki megnyitót az elnököt a közgyűlés megijenezte és az elmondott beszédet jegyzőkönyvbe vétetni határozta. Olvastatott a múlt gyűlésről fölvevő jegyzőkönyv, mely észrevétel nélkül hitelesült. Ez után következett Bene Sándor lemhényi tanító „Boldogasszony Anyánk“ című szavalata s ezt követte a lemhényi tanítók karban előadott éneke. Mindannyian sikerteljes fárdaasága az egyesület részéről elismerésben részesítették. Az elnöki előterjesztések során elnök benutatta a felsőbb helyről hozzáküldött „Eötvös-alap“ alapszabályait és a „Tanítók Háza“ javára kibocsátott gyűjtőleveket s mindkettőt a tagok figyelmébe ajánlotta. Továbbá a „Háromszék-megyei Tanítótestület“ elnökségének átiratát olvasta föl, melyben egyesületünk tagjait a megye földrajzának megírásához szükséges adatok gyűjtésére kéri föl. A közgyűlés a régen érzett hiányt szem előtt tartva, szives készséggel áll ez adatok gyűjtése által a nevezett egyesület rendelkezésére. Bejelentetett a múlt gyűlésen kitzűzött pályatételre beérkezett munka, mely az idő rövidsége miatt nem olvastatván föl, egy szűkebbkörű bizottságnak adatott ki méltatás végett. Együttal a közgyűlés határozattal emelte, hogy jövőre nézve minden gyűlésre egy-egy pályatételt tüz ki, de évenként az egyesület pénztárából csak egy a legjobbnak talált munkát jutalmazza díjjal. A lankadó figyelmet újból a lemhényi tanítók éneke és Bene Sándor által előadott monológ újították föl. Az egyesület nem is késettőljezzéssel jutalmazni meg a szereplőket. Végül a közgyűlés a nyáron tartandó róm. kath. tanítói kongresszusra kitildendő képviselőjéül elnökét, Szabó Sándor kézdiszentléleki kántortanítót választotta meg. Az egyesület pártolótagjává lett tiszt. Sipos Károly gelencei segédlelkész. A tárgysorozat véget érven, az elnök az ő szokott igaz összintéségével üdvözlöli a megjelent egyesületi tagokat s együttal köszönetet mond az oktatásügy iránt érdeklődő jelenlévő vendégeknek is. Az ég áldását kérve az egyesület további munkálkodásaira, a gyűlést fél 2 órakor az Üdvözítő édes Jézus szent nevében bezárta. A hivatalos gyűlést egy barátságos közebéd követte, melyen a szeretet szava újból utat tört magának s mindazok föl lettek köszöntve, kik ma és máskor az egyesület fölvirágoztatásán munkálkodtak. A katolikus tanítók főszege eszményképe: az édes Jézus, legyen továbbra is támogatója egyesületünknek!

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Püspök urunk** bérmautjáról lapunk következő számaiban fogunk hí és kimerítő tudósításokat hozni.

— **Személyzet.** *Sólyom Géza* gelencei, — *Bocskor Ferenc* mikóújfalusi plebánosoknak, *Bartha Ferenc* csikszatószegei káplánnak nevezettek ki.

— **Székely Károly** nagyági lelkész a prosynodalis vizsgálatot f. hó 15-én szép sikerrel letette.

— **Értesítés.** A *consolatio adorat. Sacerdotum* és a sz. gyermekség ügyét alólírott vette át s azért az erre vonatkozó ügyeket kéri hozzá küldeni. *Soóthy Gyula* lelkiigazgató.

— **Butyka Sándor** szentszéki ülnököt, borbándi plebánost római zarándokutjából való hazatérésekor — f. hó 12-én — hívei a tiszteletnek és szeretetnek megható jeleivel fogadták. Volt diszkapu, díkeió, mozsáragyuzás stb. Műdez külsőség, az igaz; de ékesen tanuskodik a hátalt sziv érzelméről. Boldog az a lelkész, kit híveinek szeretete kísér pasztori munkásságában. Mi is igaz örömmel üdvözöljük a derek borbándiak buzgó plebánosát.

— **Halálozások.** Őszinte részvételt vettük és közöljük a következő gyászjelentéseket: „D. J. Kr. A szent István Ap. Királyról nevezett erdélyi szent Ferenc rendi szerzet tartomány és a székelyudvarhelyi zárda tagjai szomoru szivvel tudatják, hogy hön szeretett testvérök, illetőleg főnökük Főtisztelendő P. *Dávid Antal Alajos* aranymisés áldozár, rendtartományi tanácsos, székelyudvarhelyi zárda-főnök, volt gymn. tanár, évek bosszu során át apostoli buzgóságu lelképásztor f. hó 14-én d. u. 5 óraker, életének 82-dik, szerzetesi életének 63-dik, áldozó papságának 58-dik évében, Mikházán, aggkori elgyengülés következtében, a haldoklók szentségének buzgó felvétele után megtisztult lelkét, a nála megszokott lelki vígsággal és Istenben helyezett törhetlen nyugalommal visszaadta Teremtőjének. Szeretett halottunk hült tetemeit f. hó 16-án d. e. 10 óraker, a lelkiüdvéért bemutatott engesztelő áldozat után fogjuk visszaadni az anyaföldnek. Nyugodj cseudesen én atya, szerető testvér, ki tündöklő példa valál a lemondás, önmegtágadás és a szerzetesi törvény megtartásában; Istenért, hazáért s a lelkek üdvéért küzdeni, sőt meghalni mindig kész valál. Legyen áldott emléked és feledhetetlen azok szivében, kiket oly hön szeretéti! Hosszu, fáradságteljes életedet jutalmazza meg az ég Úra a halhatatlanság koronájával! R. i. p. Mikházán, 1900. május 15-én.“

„A felesiki kertület papsága mélyen megsomorodott szivvel jelenti, hogy kedves testvére és 37 évig tagtársa *Csik-taplocai Domokos Fános* volt esikszeredai plebános életének 61., papságának 37. évében, a haldoklók szentségeivel megerősítve, halhatatlan lelkét — hosszas testi szenvedés után folyó hó 15-én reggeli 1 óraker — visszaadta Teremtőjének. Hült tetemeit f. hó 17-én délután 3 óraker fogjuk a csik-taplocai templom kerítésében nyugalomra helyezni; lelkéért az engesztelő szent mise-áldozat 18-án délelőtt 10 óraker tog a csik-taplocai templomban bemutatattai. R. i. S. P.“

„A székelyudvarhelyi róm. kath. főgymnasium tanári kara és ifjusága megrendült szivvel tudatja, hogy hön szeretett kartársa, illetőleg tanára, a példás buzgalmu munkás férfiú *Szigthy István* róm. kath. főgymnasiumi rendes tanár életének 49-ik, tanári működésének 25-ik évében, a haldoklók szentségének áhítatos felvétele után, f. hó 16-án d. e. 7 és 1/4 óraker hosszas, igaz keresztényi béketűréssel viselt szenvedés után az Urban csendesen elszenderült. Megilletődve állunk ravatala előtt s Istenbe vetett bizalmunktól várjuk fájdalmunk enyhülését akkor, midőn negyedszázados tanári működésének ünneplése helyett, tanártársainak s az ifjuságnak igazi kegyeletével kísérik sirjába. Hült teteme f. hó

18-án d. u. 3 óraker tog a róm. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni, lelkéért pedig az engesztelő áldozat 19-én d. e. 9 óraker tog a plebánia templomban bemutatattai. A béke anyjala örökdiék hamvai felett! Székely-Udvarhelyt, 1900. május hó 16-án.“

— **Meghívó** a marosi róm. kath. tanító-egyletnek Szász-Régenben 1900. évi május 31-én, a róm. kath. elemi iskolában tartandó vándorgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Reggel 9 óraker isteni tisztelet. 2. Gyak. tanítást tartanak a) hit-elemzést a helybeli lelkész. b) Petres István. c) Csizsér Ferenc. d) Schrimaner Katalin. 3. Elnöki megnyitó. 4. A mult vándorgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 5. Felolvas: Tallos Márton. 6. Szaval: Bajkó Maté. 7. Felolvas: László Odön. 8. Az „Országos kath. tanítói önszegély“ tárgyalása. 9. A temetkezési egylet megalakításáról intézkedés. 10. Bírálólatok. 11. Indítványok. 12. A jövő gyűlés helyének meghatározása. 13. A munkajánlatok felvétele. K.-Remete, 1900 május 9-én. Kovács Pongrác, egyleti jegyző. Borsos Mihály egyleti elnök.

— **A magyar katolicizmus kilencszázados jubileuma.** Esztergomban nemrég bizottság alakult, hogy a magyar katolicizmus 900 éves évfordulójának Esztergomban tartandó országos megünneplését előkészítse. Az egyházi al-bizottság Maszlaghy Ferenc prépost-kanonok elnökölte alatt ülést tartott, melyen az elők tudatta a bizottsággal, hogy a hercegprimás jóváhagyólag vette tudomásul a bizottság pro-pozícióinak nagy részét. Nagy lelkesedést és tetszést keltett Rózsa Vitál főgymnasiumi tanár indítványa. Sokkal magas-szabotabbnak tartva az ünnepet, hogy sem azon sablonserű ünnepléyyel áttunánk és kielégítve lennénk az elmondot-takkal, javaslatba hozta, hogy „a hercegprimás hatalmas tá-mogatásával eszközöltessék ki a Szent Jobbnak Esztergom-ba való hozatala, mely augusztus 14. és 15-én a bazilikában közszemlére kitéve ájtatos nemzeti zarándoklat központjává tenné városunkat.“ E réven indítványozó a király idejövete-lét is biztosabbnak tartja. Azonkívül a püspöki kart is nem pusztán meghívni óhajlja, hanem a Szent István által alapí-tott püspökségek főpásztorait különösen fölkérni, hogy ezen rá-juk nézve alapjelentőséggel bíró ünnepen résztvenni szivesked-jenek. Ezeket nemcsak a történelmi mult bálás momentuma, de az összetartás egysége Esztergommal a Szent István által alapí-tott primási székhelylyel ösztönszerűleg sugallja. A Szent Jobbot alig lehet ebben az evben másutt legméltóbban ünnepleni, mint nálunk, hol az áldását először bintette szét I. A Szent Jobb Esztergomba külön hajón diszorséggal lehozassék, itt primási diszbutón a bazilikába fölkísérve, két napig közszemlére kitéte-sék. 2. A Felsőg. kormány, püspöki kar, törvényhozás jelenléte kövéréssék. — A Szent Jobbot itt processionliter fogadná a fő-káptalan, vármegye, város, papság stb. és kísérmé fel a bazi-likába; a merre a hajó elhaladna, a Dunamenti városok és községek ünnepi diszbe öltözve, őseink huzgóságával szent énekekkel üdvözölnék a szent ereklye átvonulását.

— **Római hírek.** Rómában rendkívüli fénynyel ké-szülnek május 24-ikét, De la Salle és Rita da Cascia, a „le-hetetlenül kieszközlője“ szentté avatásának napját megülni. A kath. körök kezdeményezésére Róma épületeit, a templo-mok homlokzatát, az égnek emelkedő kupolákat és Campa-miüket nagyszerűen illuminálják. A Rómát övező hegyek és magastalok csüesau örömtűzket gyujtanak. Ó Sztsége Mag

giordomoja külön bizottságot nevezett ki, mely a Sz. Péterbe szülő jegyek kiosztásáról gondoskodik. A tribünök jegyeinek számát szokatlannul kevésre redukálták, hogy annál több helyet nyerhessenek a templom hajóiban. Társulatok, testületek nem kapnak jegyet, csak személyek és ezek is csak ha külön folyamodványt nyújtanak be. Máj. 14-ikén beszűntették a jegyek kiosztását. — Sz. Péter templomát hallatlan pompával díszítik fel. Az arannyal gazdagon átszőtt bíborszőnyegek és drappériák, a tengernyi gyertya, csillár és elektromos lámpa, a virág és zászlódísz (a zászlók egy részét Szoldatics fia festi) a francia katolikusok költségen készült. A franciák huszezen akarnak e napra eljönni. Lesz ez élet Rómában! Már most is telvük az utak zarándokokkal. Az áprilisi hivatalos kimutatás szerint csak ez egy hónapban — nem számítva a zarándok jegyeket — 193000 jegyet váltottak Róma vasúti állomásán. Pénteken és e hét keddjén ismét vagy 20000 idegent fogadott ő Sztsége a Sz. Péter templomban, köztük 500 bajort, 500 freiburgit, 500 elszázit, 260 spanyolt, sok skótot és franciát. Olasz zarándokok lak nap-nap után érkeznek Rómába. A legimponzánsabb a lengyel zarándoklat volt. Lelkes csapatuk erőnek erejével körmenetben és szép számmal sarutlanul akarták megjárni Róma szent utait: a világi hatóságnak csak akkor engedtek, mikor ő Sztsége erre felszólította őket. A németek sem akarták letenni nemzeti színeiket: a nagykövetség útján protestáltak, mire a kormány visszavonta tilalmi rendeletét. Az 1500 német azután nyíltan megmondotta, hogy színeit csakis a pápa ő Sztsége kedvéért teszi le.

I R O D A L O M.

* **Magyar olvasókönyv a középiskolák I. oszt. számára.** Szerkesztette Prónai Antal dr. — Képekkel. — Magyar nyelvtan mondattani alapon közép- és polgári iskolák I. és II. oszt. számára. Irta Bartha József dr. Mindkettőt kiadta a Szent-István-Társulat. 1900. (A nm. vallás- és közokt. miniszter ur által a középiskolák számára engedélyezett tankönyvek.)

Az annyi érdemet szerzett Szent-István-Társulat, megértve a kor intő szellemét, nem elégszik meg azzal, hogy elemi iskoláinkat jó és olcsó iskolakönyvekkel lássa el, hanem gondoskodik olyan középiskolai könyvekről is, melyek, míg egyrészt a modern pedagógia minden követelményének sikeresen megfelelnek, addig másrészt semmi olyast sem tartalmaznak, mi a keresztény nevelés szempontjából csak a legkisebb mértékben is kifogás alá eshetnek.

Az előttünk levő két könyv is a Szent-István-Társulat világravalóságát bizonyítja.

A jövő iskolaévbén részleg életbelépő új tanterv új könyveket is kíván és a mostani könyváradatban előkelő hely illeti meg mind Bartha, mind Prónai könyvét.

Az olvasókönyv nagy pedagógiai körültekintéssel van

szerkesztve. Az olvasmányok teljesen az utasítások szellemében vannak összeválogatva. Az olvasmányi darabok stílusa könnyen érthető. Dicséret illeti a szerkesztőt, hogy helyes tapintattal több katolikus tárgyú olvasmányt is vett föl s e mellett az ifjúság bazafikus érzésének ápolását is nagyban előmozdítja, mert szent István, szent Imre herceg, szent László legendái mellett megismerkedik a hún-magyar monda legvonzóbb alakjaival is. A költemények közt találkozunk mellőzött Mindszentyuk egy szép versével is.

Az olvasott darabok emlékezetbe való vésését szép és változatos képek segítik és támogatják. E könyvet a nmlt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1211—1900. számú rendeletével engedélyezte. Ára füzve 1 korona 60 fillér, vászonkötésben 2 korona.

Az olvasókönyv bü támogatója annak az elméletnek, melyet Bartha dr. minden tekintetben jeles nyelvtana nyújt. Ez a nyelvtan, melynek szerzője nyelvészeti terepen jól hangzó nevet vívott ki magának, határozott nyereség az irodalomra nézve. A szerző anyagán teljes bizossággal uralkodik s ha itt-ott ismétlésbe esik, nem az ő hibája, hanem azon rendszeré, melyet az utasítások eléje szabtak. Ezt különben előszavában maga is beismeri, tehát eljárása teljesen tudatos.

A helyesírást lelkiismeretes alaposággal tárgyalja. A ki kis diákok tanításával foglalkozott, tudja, micsoda nehézséggel kell e terepen a tanárnak megküzdenie és mégis megnyíni tőrelemre van szüksége, hogy a IV. osztályig valami megnyugtató eredményt érjen el.

Bartha általában sikeresen használja föl az újabb nyelvi kutatásokat. Legtöbb cikkén bizonyos eredeti szín, önálló és mégis helyes fölfogás vehető észre.

A határozók tana nála sokkal érthetőbb, mint más szerzőknél. A mit a határozott és határozatlan tárgyról, a többtagú mondatrészekről s ezekben az alany és állítmány egyezéséről mond, nagyrészt újítás számba megy, de helyes és világos. Bartha József magyar nyelvtanát a nmlt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1063—1900. számú rendeletével approbálta. Ára füzve 1 korona 20 fillér, vászonkötésben 1 korona 60 fillér.

Mind az olvasókönyv, mind a nyelvtan teljes mértékben megérdemelte a miniszteri megerősítést. A magyar nyelv tanárain a sor, hogy a szép kiállítású munkák középiskoláinkban otthonra leljenek. Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

— **Szerkesztői üzenetek.** Ft. B. I. Sz.—k. A tudósítás azért nem jelent meg, mert — nekünk legalább — elkésve érkezett. Mi kötelességyszerűen s egyuttal a legszívesebben közlünk minden egyházmegyénk hitéletére vonatkozó értesítést, ha a maga idejében jó s non oled. Egyébiránt pax és szives üdvözet.

Ft. M. I. B.—cs. Az ügyet komoly megbeszélés tárgyává tettük. Résen leszünk s ügyelni fogunk, nehogy egyházmegyénk tisztas arculatjára szégyenfolt boruljon. Szives üdvözet és köszönet.

Ft. O. A. Sz.—r. Kérésünket ismételtük.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: Zlamál Agost.
Szerkesztőtársak: Bálinth György, Eröss József, Péter János dr., Wagner Sándor.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.